

3.1. Ευρήματα του μυκηναϊκού τάφου, επιτύμβιες στήλες και λοιπά ευρήματα από παράδοση ή περισυλλογή

Μυκηναϊκός τάφος

Τα κινητά ευρήματα από το μυκηναϊκό τάφο παραδόθηκαν από τους εργάτες σε δύο δόσεις: στην αρχή, μόλις βρέθηκε ο τάφος, το 1963 και τα υπόλοιπα –αν ήταν μόνο αυτά– δύο χρόνια αργότερα, το 1965.

1. Χάλκινη αιχμή δόρατος (λόγχη) (M 64)

Αυλός κυλινδρικός, ελαφρά κωνικός λεπίδα σε σχήμα επιμηκυσμένου φύλλου, η οποία ενισχύεται με ταινιόσημη έξεργη ράχη, που διακοσμείται στις γωνίες με δύο εγχάρακτες γραμμές που καταλήγουν στο άκρο του αυλού. Ο αυλός κοσμείται με οκτώ ζεύγη παράλληλων εγχάρακτων γραμμών και έχει στο άκρο δύο οπές στερέωσης στο δόρυ. Η λεπίδα είναι κτυπημένη ελαφρά στις ακμές της, ενώ λείπουν από τον αυλό μικρά τμήματα στην περιοχή των οπών στερέωσης. Μήκ. 0,301 μ. Μήκ. λεπίδας 0,18 μ. Πλ. λεπίδας 0,039 μ. Διάμ. εσωτ. αυλού 0,023 μ.

2. Χάλκινο εγχειρίδιο (M 65, M 1299)

Το εγχειρίδιο σώζεται με τη συναφή λαβή του, που καταλήγει σε μηνοειδή μύκητα. Η λεπίδα έχει τετράγωνους ώμους και στο μέσο, σε όλο το μήκος, διακοσμείται με δύο ζεύγη εγχάρακτων παράλληλων γραμμών· τα χείλη της λαβής και της λεπίδας, ως λίγο κάτω από τους ώμους εξέχουν στις δύο πλευρές κατά 0,006-0,001 μ. για την στερέωση του επίθετου, φθαρτού υλικού στο στέλεχος της λαβής, στο οποίο είχαν ανοιχτεί τέσσερις οπές για την υποδοχή των αντίστοιχων καρφιών, που θα το συγκρατούσαν στη χάλκινη επιφάνεια του εγχειριδίου. Συγκολλημένο από τρία μέρη. Συνολικό μή-

κος, 0,372 μ. Μήκ. λαβής 0,098 μ. Πλάτ. 0,028-0,042 μ.

3. Χάλκινη αιχμή δόρατος (λόγχη) (M 428)

Αυλός ελαφρά κωνικός, ενίσχυση που εξέχει κατά μήκος της λεπίδας. Συγκολλημένη και συμπληρωμένη σε τμήμα της λεπίδας. Ο αυλός είχε πιεσθεί στην επιφάνεια κατά την αναδίπλωσή του, που έγινε σκόπιμα, πριν κατατεθεί στον τάφο, ώστε να μην ξαναχρησιμοποιηθεί. Σωζ. μήκ. 0,165 μ. Μήκ. λεπίδας 0,12 μ. Πλ. 0,03 μ.

Μαστροκόστας ΑΔ 22 (1967) 319 σημ. 2.

4. Δύο χάλκινα συμπαγή δακτυλίδια (M 430 α-β)

Δακτυλίδια ημικυκλικής τομής με ελεύθερες συνεστραμμένες απολήξεις. Το ένα ακέραιο, το δεύτερο ελλιπές σε δύο τμήματα. α) Διάμ. 0,019 μ. Πλ. 0,05 μ. β) Διάμ. 0,021 μ.

5. Τμήματα από χάλκινα αντικείμενα (M 429 α-β)

α) Στέλεχος περόνης (;). Μήκ. 0,137 μ. Πάχ. 0,003 μ.
β) Στέλεχος κυκλικής τομής από επιμηκυσμένο λεπτό αντικείμενο που κάμπτεται στο ένα άκρο Συγκολλημένο. Μήκ. 0,054 μ. Πάχ. 0,003 μ.

Επιτύμβιες στήλες

6. Επάνω μέρος αετωματικής στήλης από ασβεστόλιθο (Λ 11)

Ανάγλυφα ανθέμια στα ακρωτήρια, από τα οποία λείπει το ένα δεξιά. Κάτω από την αετωματική απόληξη, ζώνη ιωνικού ανάγλυφου κυματίου· μέσα σε δύο επάλληλα ορθογώνια πεδία, που ορίζονται με ανάγλυφα ιδιαίτερα έξεργα πλαίσια, επιγραφή σε, επίσης, έξεργο ανάγλυφο και κεφαλαιογράμμα-

τη ΤΙΜΟΞΕΝΟΥ ΙΠΠΑΡΧΟΥ. Από κάτω δύο φυλλόσχημοι ρόδακες με κτυπημένη επιφάνεια. Συγκολλημένο από δύο τμήματα. Σωζ. ύψ. 0,517 μ. Πλάτ. 0,533 μ. Πάχ. 0,103 μ. Ύψ. γραμ. 0,038 μ.

7. Επάνω μέρος μεγάλης αετωματικής στήλης από ασβεστόλιθο (Λ 8)

Στη βάση της αετωματικής επίστεψης κοιλόκυρτο κυμάτιο και έξεργη ταινία στην οποία ίσως υπήρχε επιγραφή (;). Από κάτω δύο μεγάλοι ρόδακες, από τους οποίους σώζεται τμήμα του ενός· λείπουν τα δύο ακρωτήρια. Σωζ. ύψ. 0,45 μ. Πλάτ. 0,645 μ. Πάχ. 0,105 μ.

8. Επάνω μέρος μικρής παρόμοιας στήλης (Λ 9)

Στη βάση της αετωματικής επίστεψης πλαστική ταινία και κυμάτιο, κάτω από το οποίο δίστιχη επιγραφή Θ Ε Ω Ν Λ Ε Ο...

Α Ν Δ Ρ Α Γ Α Θ Ο... και χαμηλότερα ρόδακες. Σωζ. ύψ. 0,34 μ. Πλάτ. σωζ. 0,43 μ. Πάχ. 0,121 μ. Πάχ. γραμ. 0,035 μ.

Δύο ακόμη στήλες στο Μουσείο του Αγρινίου, δεν αποκλείεται να προέρχονται επίσης από το νεκροταφείο του Λιθοβουνίου. Η πρώτη βρέθηκε στο προαύλιο της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, εξωκλήσι στη θέση Παλιοζεύγαρο, στα ΒΔ από το Λιθοβούνι, χαμηλά κοντά στη λίμνη, στα μισά του δρόμου Δαφνιά-Λιθοβούνι, η δεύτερη παραδόθηκε από κάτοικο της επίσης γειτονικής Μεσαρίστας στα Ν., λίγο ψηλότερα από το Λιθοβούνι.

9. Επάνω τμήμα στήλης από ασβεστόλιθο (Λ 292)

Σώζονται ίχνη από δύο μεγάλους ρόδακες και γράμματα από επιγραφή σε έγκοιλο ορθογώνιο ...Ξ... ΑΟΥ. Σωζ. ύψ. 1,05 μ. Πλ. 0,67 μ. Πάχ. 0,13 μ. Ζαφειροπούλου 1976, 172. Για τη θέση βλ. Νερατζής 2001, χάρτης 3.

10. Στήλη από ασβεστόλιθο (Λ 291)

Σώζεται εγχάρκτη μεγαλόγραμμη επιγραφή ΣΑ-ΤΥΡΩ στο επάνω μέρος. Λείπει μεγάλο τμήμα της στήλης. Σωζ. ύψ. 0,83 μ. Σωζ. πλάτ. 0,45 μ. Πάχ. 0,09 μ.

Ζαφειροπούλου 1976, 172 και πίν. 124. Βλ. Νερατζής 2001, 93, υποσ. 548.

Λοιπά ευρήματα από παράδοση ή περισυλλογή

11. Τρία χάλκινα λεοντοπόδαρα (Μ 699 α-β-γ)

Τα λεοντοπόδαρα στηρίζονται σε ελλειψοειδή ψηλή βάση με κοιλότητα στο κέντρο· στο επάνω μέρος απολήγουν σε επίπεδη συμφυή επιφάνεια, που θα είχε καρφωθεί με μεγάλα χάλκινα καρφιά σε σκεύος άγνωστης ύλης. Το ένα πόδι είναι ακέραιο, ένα δεύτερο σώζεται μαζί με ένα καρφί, το τρίτο σώζεται, επίσης, με ένα καρφί, αλλά λείπει μεγάλο τμήμα της επάνω του επιφάνειας. Ύψος 0,082 μ. Διάμ. βάσ. 0,029 μ. Διαστ. της επάνω επιφάνειας 0,091×0,065 μ. Παράδοση Παυσανία Γ. Κοτσάνη στις 15.05.1971. Θέση εύρεσης Τρανή Λάκκα.

12. Χάλκινος κρίκος, στρογγυλής τομής (Μ 1015)

Διάμ. 0,023 μ., πάχ. 0,003 μ. Περισυλλογή από την περιοχή του νεκροταφείου στις 26.8.1974.

13. Μέλος πήλινου ειδωλίου (Π 1616)

Μέρος μεγάλου ειδωλίου, ίσως από πόδι ή χέρι (κνήμη ή πήχυς) με τμήμα ενδύματος πτυχωτού. Σωζ. ύψ. 0,123 μ. Πάχ. (χωρίς τις πτυχές) 0,028 μ. Παράδοση αρχαιοφύλακα Χρ. Κοσμά. Περισυλλογή από την περιοχή του νεκροταφείου.

14. Δύο κεφαλές από χάλκινες περόνες με σιδερένιο στέλεχος (άνευ αριθ. ευρ.)

Οι κεφαλές των περονών καταλήγουν σε σχηματοποιημένες λεοντοκεφαλές. Μήκ. 0,022 και 0,035 μ. Περισυλλογή από την περιοχή του νεκροταφείου.

(Φ.Ζ.)

3.2. Ελληνιστικά αγγεία από τη θέση “Τρανή Λάκκα” – Παράδοση 1974

Από τη θέση “Τρανή Λάκκα”, εκτός των αγγείων που βρέθηκαν κατά την σωστική ανασκαφή του 1974, παρεδόθησαν από τους εργάτες, Αντώνιο Κ. Αλεξανδρή και Χρήστο Γ. Κοτσάνη, δεκατέσσερα συνολικά αγγεία και αλάβαστρα (Π 1597-1610) ελληνιστικής εποχής, τα οποία “περισυνελλέγησαν από τα προ του τάφου 67 χώματα”.

15. “Κυπριακός” αμφορίσκος (Π 1597)

Συγκολλημένος και συμπληρωμένος στο σώμα. Βάση δακτυλιόσχημη, σώμα ωοειδές με κυλινδρικό λαιμό και λοξότμητο χείλος. Το στόμιο στο εσωτερικό μελαμβαφές. Λαβές κατακόρυφες, τοξόσχη-

μες, κυκλικής διατομής με μαύρη ταινία στη ράχη. Το σημείο από το οποίο εκφύονται τονίζεται με μαύρα, γραπτά τρίγωνα. Επιφάνεια στιλπνή, με αλείφωμα στο χρώμα του πηλού. Γραπτές ταινίες καστανού χρώματος στο μέσο του σώματος και στο λαιμό. Στο ύψος των λαβών ζώνη με τρία, σε κάθε πλευρά, γραπτά κοσμήματα: τρίφυλλο με κάθετο μίσχο. Πηλός κιτρινέρυθρος (Munsell Hue 5 YR, 7/6 – reddish yellow). Ύψος 0,215 μ. Διάμ. χείλ. 0,05 μ. Διάμ. βάσ. 0,065 μ.

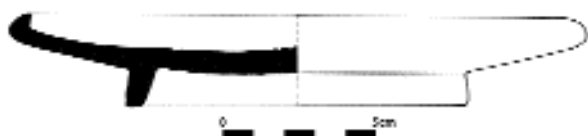
Μεμονωμένο παράδειγμα ανάμεσα στα ευρήματα του Λιθοβουνίου. Δρούγου 2005, 36, 44, εικ. 27 α-γ “από τον τάφο II του Φιλίππου, κεραμική θαλάμου, γ’ τέτ. 4^{ου} αι. π.Χ.”. Θέμελης-Τουράτσογλου 1997, 37 (A 16) πίν. 45. I. Βοκοτοπούλου, Οι ταφικοί τύμβοι της Αίνας, 1990, 25 (1) σχέδ. 7, πίν. 16 α “β’ μισό 4^{ου} αι. π.Χ.”. Α’ ΕλλΚερ. 1989, 63 κ.ε. (Π 6612) πίν. 45 “γ’ τέτ. 4^{ου} αι. π.Χ.”. Agora XII (1970) 191, 339 (1484) πίν. 63 “375-330 π.Χ.”. Για “κυπριακούς” αμφορείς που χρησίμευσαν ως τεφροδόχοι σε Θήρα και Αμβρακία βλ. Έργον 1966, 118, εικ. 140 “5^{ος} αι. π.Χ.”. ΑΔ 10, 1926, 72 κ.ε., εικ. 6 “238-168 π.Χ.”. ΑΔ 20, 1965 (Χρον.) 357, πίν. 423 α “περί το 200 π.Χ.”.

16. Οινοχόη (Π 1598)

Μελαμβαφής, ευρύστομη οινοχόη, συγκολλημένη και συμπληρωμένη στην περιοχή του λαιμού και του ώμου. Βάση δακτυλιόσχημη. Σώμα βαρελοειδές με ευρύ, έντονα κοίλο λαιμό και εξωστρεφές χείλος που τείνει προς τα επάνω. Λαβή κάθετη, ελλειψοειδούς διατομής. Πηλός λευκοκίτρινος (Munsell Hue 10 YR, 8/3 – very pale brown). Ύψος 0,17 μ. Διάμ. χείλ. 0,06 μ. Διάμ. βάσ. 0,068 μ.

17. Πινάκιο (Π 1599)

Μελαμβαφές πινάκιο, συγκολλημένο και ελλιπές ως προς ένα μικρό τμήμα του χείλους. Πλατιά, δακτυλιόσχημη βάση. Αβαθές σώμα με συνεχές περίγραμμα έως το χείλος το οποίο στρέφεται προς το εσωτερικό σχηματίζοντας γωνία. Ο πυθμένας ορίζεται με ένα εγχάρακτο, ομόκεντρο κύκλο στο κέντρο και ζεύγος αυλακωτών κύκλων γύρω από αυτόν. Πηλός ρόδινος (Munsell Hue 5 YR, 7/4 – pink). Γάνωμα τεφρόχρωμο, θολερό, ελαφρώς απολεπισμένο. Ύψος 0,028 μ. Διάμ. χείλ. 0,196 μ. Διάμ. βάσ. 0,115 μ.

Μεμονωμένο παράδειγμα ανάμεσα στα ευρήματα του Λιθοβουνίου. Agora XXIX (1997) 312 (670) πίν. 48 “200-175 π.Χ.”. Εγγλέζου 2005, 102 (452, 453) πίν. 47 γ, 48, 102 δ, 103 α “γ’ τέτ. 3^{ου} αι. π.Χ.”.

18. Σκυφίδιο (Π 1600)

Μελαμβαφές, άωτο σκυφίδιο. Ακέραιο με αποκρούσεις στη βάση και στην περιφέρεια του χείλους. Ψηλή, δακτυλιόσχημη βάση με μαστοειδή απόφυση στην κάτω επιφάνεια. Σώμα βαθύ, σχεδόν κωνικό με έντονα διογκωμένο χείλος, η αρχή του οποίου ορίζεται με έντονη ακμή. Πηλός ανοικτός ρόδινος προς λευκωπό (Munsell Hue 5 YR, 8/3 – pink). Γάνωμα μαύρο, θολερό, απολεπισμένο κυρίως στην περιφέρεια του χείλους. Ύψος 0,039 μ. Διάμ. χείλ. 0,07 μ. Διάμ. βάσ. 0,035 μ.

19. Κυάθιο (Π 1602)

Μελαμβαφές, μόνωτο κυάθιο, συγκολλημένο με αποκρούσεις στην περιφέρεια της βάσης και του χείλους. Ψηλή, κωνική βάση, ολόβαφη. Σώμα βαθύ με σιγμοειδές περίγραμμα. Οριζόντια λαβή, ελλειψοειδούς διατομής. Πηλός ανοικτός ρόδινος προς λευκωπό (Munsell Hue 7.5 YR, 8/4 – pink). Γάνωμα μαύρο, με μεταλλική λάμψη. Ύψος 0,058 μ. Διάμ. βάσ. 0,045 μ. Διάμ. χείλ. 0,073 μ.

20. Οινοχόη (Π 1601)

Μελαμβαφής, αρυβαλλόσχημη οινοχόη, ελλιπής ως προς τη λαβή. Βάση δακτυλιόσχημη, αβαφής στην έδραση και στην κάτω επιφάνεια. Σώμα σφαιρικό-πεπιεσμένο. Λαιμός στενός, η αρχή του οποίου ορίζεται με πλαστική ακμή. Στόμιο σε σχήμα τρομπέτας. Πηλός λευκοκίτρινος (Munsell Hue 10 YR, 8/4 – very pale brown). Γάνωμα μαύρο, θολερό, απολεπισμένο στην περιφέρεια του χείλους. Ύψος 0,09 μ. Διάμ. βάσ. 0,052 μ. Διάμ. χείλ. 0,045 μ.

21. Οινοχόη (Π 1609)

Μελαμβαφής, αρυβαλλόσχημη οινοχόη, από την οποία σώζεται μόνο το σφαιρικό-πεπιεσμένο σώμα. Συγκολλημένη από αρκετά όστρακα. Βάση δακτυλιόσχημη, αβαφής στην κάτω επιφάνεια. Πηλός λευκοκίτρινος (Munsell Hue 10 YR, 8/4 – very pale brown). Σωζ. ύψος 0,04 μ. Διάμ. βάσ. 0,053 μ.

22. Σκύφος (Π 1603)

Μελαμβαφής σκύφος, ελλιπής ως προς τη μία λαβή. Δακτυλιόσχημη, έντονα προεξέχουσα βάση, αβαφής στην έδραση και στην κάτω επιφάνεια. Σώ-

μα με έντονα σιγμοειδές περίγραμμα και εξωστρεφές χείλος. Στο κατώτερο τμήμα του σώματος εδαφόχρωμη ταινία. Λαβές οριζόντιες, κυκλικής διατομής. Πηλός ανοικτός ρόδινος προς λευκωπό (Munsell Hue 7.5 YR, 8/4 – pink). Γάνωμα μαύρο, απολεπισμένο κατά τόπους. Ύψος 0,102 μ. Διάμ. βάσ. 0,049 μ. Διάμ. χείλ. 0,088 μ.

23. Σκύφος (Π 1606)

Μελαμβαφής σκύφος, συγκολλημένος και συμπληρωμένος σε μικρό τμήμα του χείλους πάνω από τη μία λαβή. Δακτυλιόσχημη, έντονα προεξέχουσα βάση, αβαφής στην έδραση και στην κάτω επιφάνεια, στο κέντρο της οποίας υπάρχει μαστοειδής απόφυση. Σώμα με σιγμοειδές περίγραμμα. Χείλος λεπτό, εξωστρεφές. Στο κατώτερο τμήμα του σώματος εδαφόχρωμη ταινία. Λαβές οριζόντιες, κυκλικής διατομής. Πηλός κιτρινέρυθρος (Munsell Hue 5 YR, 7/6 – reddish yellow). Γάνωμα μαύρο με μεταλλική λάμψη στο άνω τμήμα του σώματος, στον πυθμένα καστανό. Ύψος 0,13 μ. Διάμ. βάσ. 0,056 μ. Διάμ. χείλ. 0,104 μ.

24. Σταμνοειδής πυξίδα (Π 1607)

Μελαμβαφής πυξίδα του τύπου των σταμνοειδών, από την οποία σώζεται μόνο ένα μικρό τμήμα του σώματος. Στον ώμο κάθετα τοποθετημένη, πεταλόσχημη λαβή κυκλικής διατομής. Δίπλα στη λαβή, αλλά και στη ράχη αυτής δύο πλαστικά εξάρματα. Πηλός ανοικτός ρόδινος προς λευκωπό (Munsell Hue 5 YR, 8/4 – pink). Γάνωμα μαύρο, θολερό. Σωζ. ύψος σώματος 0,072 μ.

25. Μυροδοχείο (Π 1608)

Σώζεται το άνω και το κάτω τμήμα από το σώμα μελαμβαφούς μυροδοχείου. Δεν κολλάνε μεταξύ

τους, καθώς λείπει το ενδιάμεσο τμήμα της κοιλιάς. Σώμα ωοειδές με κοντό λαιμό και λοξότμητο χείλος. Πηλός ανοικτός ρόδινος προς λευκωπό (Munsell Hue 7.5 YR, 8/4 – pink). Γάνωμα μαύρο κατά τόπους καστανό. Σωζ. ύψος άνω τμήματος 0,084 μ. Σωζ. ύψος κάτω τμήματος 0,04 μ. Διάμ. βάσ. 0,03 μ. Διάμ. χείλ. 0,027 μ.

26. Αμφορίσκος (Π 1610)

Αμφορίσκος με γραπτή διακόσμηση. Σώζεται το ήμισυ περίπου του σώματος και τμήμα του λαιμού, συγκολλημένα από αρκετά θραύσματα. Από τις ταινιωτές λαβές σώζεται η έκφυση της μίας και η απόληξη της δεύτερης. Ευρύς κυλινδρικός λαιμός με εξωστρεφές χείλος, η εσωτερική περιφέρεια του οποίου τονίζεται με καστανή ταινία. Στο σώμα κάθετες, γραπτές ταινίες επίσης καστανού χρώματος. Στον λαιμό γραπτά τρίγωνα, αποτελούμενα από δεσμίδες τριών γραμμών συνδεόμενες μεταξύ τους. Πηλός καστανέρυθρος (Munsell Hue 5 YR, 6/6 – reddish yellow). Σωζ. ύψος 0,18 μ.

Μεμονωμένο παράδειγμα ανάμεσα στα ευρήματα του Λιθοβουνίου.

27. Αλάβαστρο (αρ. ευρ. 1605)

Μικρό τμήμα από το κάτω μέρος του σώματος. Επιφάνεια φθαρμένη. Σωζ. ύψος 0,094 μ.

28. Αλάβαστρο (αρ. ευρ. 1604)

Σώζεται το άνω μέρος του σώματος. Επιφάνεια πολύ φθαρμένη. Χείλος πλατυσμένο, λαιμός ανεπτυγμένος, σώμα κυλινδρικό. Σωζ. ύψος 0,13 μ. Διάμ. χείλ. 0,042 μ. Διάμ. σώματος 0,046 μ.

(Α.Γ.)